

**OPVOLGINGSRAPPORT 1 BETREFFENDE DE
VISITATIE EN HET TECHNISCH TOEZICHT BIJ EEN
POLITIEZONE IN DE PROVINCIE WEST-
VLAANDEREN DOOR HET CONTROLEORGAAN OP
DE POLITIONELE INFORMATIE IN HET KADER VAN
HAAR TOEZICHTHOUDENDE EN CONTROLERENDE
BEVOEGDHEID**

PUBLIEKE VERSIE

Referte: CON20008

**CONTROLEORGAAN OP DE
POLITIONELE INFORMATIE**

PUBLIEKE VERSIE¹

1. INLEIDING

1.1. De bevoegdheden van het Controleorgaan

1. Voor wat de bevoegdheden van het Controleorgaan betreft wordt verwezen naar het aanvankelijke rapport van 12 januari 2021 (cf. randnummer 2).

1.2. Doelstellingen

2. Het beperkt technisch toezicht beoogt inzicht te verwerven in de werkingsprocessen van de politiezone met betrekking tot de politionele informatiehuishouding. Bij deze controlebevoegdheid van het COC (cf. art. 71 §1, 3^e lid, 2° WGB) staat de naleving van de werkprocessen en procedures centraal zonder dat uiteraard aspecten van wettigheid, privacy en gegevensbescherming uit het oog worden verloren.

Gelet op de omvang, de aard van de gegevens en de vorm van de verwerkingen in het kader van het oprichten van bijzondere gegevensbanken, de gerechtelijke aanhoudingen binnen de politie en de daarbij horende zgn. 'triptiek' gaat het bij dergelijke gegevensverwerkingen om een verregaande inmenging in de persoonlijke levenssfeer. Met het oog op een correcte informatie-inwinning zijn deze verwerkingen gekoppeld aan uitvoeringsvoorwaarden die beschreven worden in de wetgeving (voornamelijk de WPA), uitvoeringsbesluiten en richtlijnen (waaronder voornamelijk de zgn. MFO3). Er wordt door het COC nagegaan of de bijzondere gegevensbanken volgens de toepasselijke regels in het leven geroepen werden, de uitvoering van de gerechtelijke aanhoudingen en triptiek in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving en op een kwalitatieve manier gebeurt.

2. OPVOLGING

3. Op 14 juli 2021 heeft het Controleorgaan een eindrapport ontvangen van de lokale politiezone.

Het rapport formuleert antwoorden op de door het COC gedane verzoeken, aanbevelingen en corrigerende maatregelen zoals vermeld in het hoger vermemelde toezichtrapport en visitatie bij de politiezone – CON20008 van 12.02.2021.

2.1. Situering en aanleiding van het eindrapport

4. Op 26 oktober 2020 werd door het Controleorgaan een technische visitatie uitgevoerd bij de lokale politiezone West-Vlaanderen (PZ WV). Het toezicht vond plaats op eigen initiatief en was niet het gevolg van een (individuele) klacht of het gevolg van het bestaan van (concrete) aanwijzingen over het niet naleven van de wet- en regelgeving door de gecontroleerde lokale politie.

De visitatie omvatte vier thema's:

- 1) Bijzondere gegevensbanken (GBO);
- 2) Triptiek – gerechtelijke aanhoudingen;
- 3) Controle op de loggings ANG en reden bevraging;
- 4) Stand van zaken/aandachtspunten inzake de centrale validatie/optie 35.

¹ De publieke versie van een rapport van het Controleorgaan betekent dat deze niet of niet noodzakelijk alle elementen, die vermeld worden in het basisrapport dat aan de bestemmingen (politie, bestuurlijke en gerechtelijke overheden) wordt gericht, bevat. Sommige elementen of passages zijn weggelaten of werden geanonimiseerd. Daar kunnen diverse redenen voor zijn, zowel van wettelijke aard of omwille van opportuniteitsmotieven: het niet openbaren van politionele technieken of tactieken, het geheim van het onderzoek, het beroepsgeheim, het feit dat inmiddels werd geredieerd aan een tekortkoming, enz...

5. De globale conclusie van voormeld technisch toezicht was dat slechts een gering aantal aspecten van de gecontroleerde thema's (volledig) in overeenstemming waren met de geldende regelgeving. Tevens werden een aantal wettelijke tekortkomingen vastgesteld.

6. Bijgevolg werden er 1 verzoek en 6 aanbevelingen uitgebracht die dienden bij te dragen tot een verbetering van de efficiëntie en effectiviteit van de (persoons)gegevensverwerking door de politiezone. Bovendien noopten de vastgestelde wettelijke tekortkomingen het Controleorgaan ook tot het nemen van 7 corrigerende maatregelen waarbij de politiezone zich binnen een welbepaalde tijdspanne diende te in regel te stellen.

Het COC kon daarnaast ook vaststellen dat het in de PZ niet ontbreekt aan goede wil en engagement bij de aangestelde personeelsleden om deze items aan te pakken.

3. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

3.1. Aanbevelingen

7. Op basis van het eindrapport en toegezonden documenten kan het COC nagaan of en in welke mate werd tegemoetgekomen aan de verzoeken, aanbevelingen en corrigerende maatregelen.

8. Uit het eindrapport blijkt dat de politiezone de informatieveiligheidscel (IVC) éénmaal per kwartaal laat samenkomen. In deze vergadering werd, naast de evaluaties met betrekking tot binnen de politiezone aangewende bijzondere gegevensbanken, tevens het zonale informatieveiligheidsbeleid voorgesteld.

9. Het COC heeft, in het kader van een stringent toegangscontrolebeleid en indien technisch mogelijk, de PZ aanbevolen om voor de GBO's gebruik te maken van *Multi-Factor Authenticatie* (MFA). Het COC stelt vast dat de PZ het nodige heeft gedaan om de GBO's te voorzien van MFA.

10. Door het COC werd er, eveneens in het kader van een stringent toegangscontrolebeleid, bij de PZ op aangedrongen om in de mate van het mogelijke voor de GBO's gebruik te maken van nominatieve/individuele gebruikersaccounts. Er kan vastgesteld worden dat werd voldaan aan deze aanbeveling, hetzij met nominatieve/individuele gebruikersaccounts hetzij met een andere afdoende manier van identificatie.

11. Voor wat betreft de passende technische en organisatorische maatregelen stelt de PZ te voldoen aan de veiligheidseisen zoals voorzien in artikel 25, 6° WGB. Het COC wijst er volledigheidshalve op dat deze veiligheidseisen vallen onder art. 28, 6° Wet Gegevensbescherming. De opsomming van de technische eisen die toepassing hebben op de GBO's staan in de functionele analyses die de PZ als bijlage bij het eindrapport heeft gevoegd.

12. Bij de controle in de PZ kon het COC vaststellen dat de triptiek in de PZ onvoldoende werd afgenomen. Het COC drong er dan ook op aan om de richtlijnen te communiceren, te duiden en geregeld te herhalen via de diverse informatiekanaalen. De PZ heeft, na de visitatie, een controle op de triptiek uitgevoerd waaruit bleek dat in één geval op drie de triptiek niet werd uitgevoerd. Bij de verdere afhandeling bleken ook niet alle vastgelegde formaliteiten te zijn vervuld. De PZ heeft na deze controle alle operationele personeelsleden via individueel mailbericht, nieuwsbrief en een permanente korpsnota voorgelicht. Er zal ook tweemaal per jaar een controle worden uitgevoerd op de wijze van uitvoering van de triptiek en de resultaten hiervan zullen ter beschikking gehouden worden van het COC.

13. Op het vlak van het functioneel beheer stelt het COC vast dat er geregeld in de centrale validatie² van de ANG wordt gewerkt.

3.2. Corrigerende maatregelen

14. De PZ WWL maakte op het moment van de visitatie voor zijn operationele werking gebruik van een aantal, al dan niet bijzondere, gegevensbanken. De PZ maakte op 30.12.2020 een lijst met 26 gegevensbanken over aan COC waar na evaluatie 16 gegevensbanken effectief als GBO weerhouden werden. Van deze GBO's was tot op het ogenblik van

² De gestructureerde geregistreerde gegevens worden na voorbereiding in de lokale toepassing (ISLP, Lokale vatting, Feedis, ...) overgemaakt aan het centrale niveau, waar ze automatisch gecontroleerd worden.

de visitatie nooit nagegaan of ze voldeden aan de wettelijke bepalingen. Om de conformiteit van deze GBO's te kunnen aantonen heeft het COC aan de PZ de corrigerende maatregel tot het maken van een functionele analyse van de resterende 16 GBO's opgelegd. Na het maken van deze functionele analyse heeft de PZ 11 GBO's behouden voor operationeel gebruik. De functionele analyses werden door de PZ gemaakt en geregistreerd in de map 'Register Docs'³ van het nationaal register der verwerkingen (RegPol). In de technische fiche van de GBO verdwijningen wordt gesteld dat er gezondheidsgegevens verwerkt worden. Dit is in tegenspraak met het punt 15 van dezelfde fiche waar vermeld wordt dat er geen gezondheidsgegevens worden verwerkt. Het COC vraagt hier uitdrukkelijk om deze tegenstrijdigheid aan te passen aan de realiteit van de gegevensverwerking. In het kader van verdwijningen is het vanzelfsprekend dat er mogelijk gezondheidsgegevens verwerkt worden.

15. Voorafgaand aan de visitatie had het COC vastgesteld dat de PZ slechts één aangifte van cameragebruik had gedaan en geen registratie van GBO's in RegPol had gedaan. De visitatie bevestigde deze vaststelling en er werd een corrigerende maatregel genomen met betrekking tot de aangifte van het cameragebruik en de GBO's van de zone in RegPol. De PZ heeft inmiddels zijn volledig cameragebruik en alle nog weerhouden GBO's in RegPol geregistreerd. Bijgevolg beschouwt het COC deze corrigerende maatregel als volledig uitgevoerd.

16. Voorafgaand aan de visitatie konden de in de zone operationeel gebruikte GBO's geraadpleegd worden zonder een reden raadpleging op en in te geven. Het COC legde de PZ hiervoor een corrigerende maatregel op. Teneinde te voldoen aan de wettelijke bepalingen van de artikelen 56 §1, 2 en 3 WGB juncto en art. 44/11/3 §4 WPA heeft de PZ ervoor gezorgd dat bij acht van de elf GBO's een reden van raadpleging verplicht dient ingegeven te worden in een daartoe ontwikkeld invulveld in de applicatie zelf alvorens men verdere toegang tot de GBO krijgt. Voor de drie overige GBO's wordt deze finaliteit gerealiseerd middels een tool die via een snelkoppeling naar een invulveld op het bureaublad leidt.

17. Conform art. 44/4 §2, lid 2 WPA moeten er voor alle bijzondere gegevensbanken logbestanden aangemaakt worden die de verzameling, de wijziging, de raadpleging, de mededeling, met inbegrip van de doorgiften, de archivering, de koppeling en de uitwissing weergeven. Het COC heeft de PZ een corrigerende maatregel opgelegd om te voldoen aan deze wettelijke bepaling. De PZ heeft er voor gezorgd dat dergelijke logbestanden voor de GBO's worden bewaard. De logbestanden kunnen enkel door de ICT-beheerder worden geconsulteerd. Er werd in een tijdelijke korpsnota een beleid inzake (onrechtmatige) toegang tot de bijzondere gegevensbanken geformaliseerd.

18. Om de rechtmatigheid van de raadplegingen van de algemene nationale gegevensbank (ANG) na te gaan werden voor twee korte periodes in 2020 logbestanden opgevraagd. Uit de resultaten bleek dat er ofwel geen ofwel geen afdoende reden van raadpleging werd ingegeven. Verder bleek dat de toepassing 'ANG-controle' zeer weinig werd gebruikt wat vreemd is en wijst op een oneigenlijk gebruik van de 'ANG-raadpleging' toepassing. Het COC heeft hierop de zone de verplichting opgelegd om op regelmatige basis loggings van de ANG op te vragen en proactieve controles door middel van steekproeven te voorzien. De PZ heeft een steekproef gedaan waaruit eveneens bleek dat er ofwel een te summiere ofwel geen reden van raadpleging werd ingegeven. De conclusie van het COC is dan ook, dat het sensibiliseren van medewerkers en uitvoeren van steekproeven een terugkerend item in de werking van de PZ moet blijven. Ook dient de PZ blijvend toe te zien op het correct tactisch gebruik van de toepassingen 'ANG-controle' en 'ANG-raadpleging'.

19. Tijdens de visitatie stelde het COC vast dat er voor toegangscontrole tot het gebouw gebruik gemaakt werd van biometrische gegevens ondanks het ontbreken van een wettelijke grondslag voor het gebruik van biometrie als middel van toegangsbeheer en/of tijdsregistratie. De overschakeling naar een toegangscontrole met gewone badge-lezers werd door de PZ op 10 juni 2021 voorgelegd aan de politieraad met het oog op de goedkeuring van het bestek en de wijze van gunnen. De gunning is geagendeerd voor het politiecollege van 17 september 2021. Indien dit verloopt zoals de PZ dit voorziet dan zal ook deze corrigerende maatregel binnen de voorgestelde termijn zijn nageleefd.

20. De PZ WWL maakt gebruik van verschillende soorten camera's op zijn grondgebied. De PZ kon geen toestemming van de verschillende gemeenteraden betreffende het gebruik van camera's voorleggen. Bijgevolg voldeed het gebruik van de camera's niet aan alle wettelijke voorwaarden. Op datum van het eindrapport blijken 9 van de 10 gemeenteraden van de PZ hun goedkeuring gegeven te hebben.

³ Register docs is een onderdeel van het nationaal register der verwerkingen (RegPol) waar het mogelijk is om documenten zoals korpsnota's, richtlijnen enz. te uploaden.

4. CONCLUSIE

21. Uit het voorgaande volgt dat, voor zover het technisch mogelijk was, het verzoek en alle aanbevelingen werden uitgevoerd.

22. Het COC is van oordeel dat de IVC minstens éénmaal per kwartaal dient samen te komen om de stand van zaken aangaande de informatieveiligheid en gegevensverwerkingen te bespreken en verder op te volgen.

23. Gezien de resultaten van het autonoom door de zone uitgevoerde onderzoek naar de triptiek is het COC van oordeel dat het uitvoeren van de triptiek en de doorstroming van de gegevens, via ISLP naar ANG, een permanent op te volgen item zal moeten blijven in de werking van de PZ, zoals dat trouwens het geval is voor alle eenheden GPI. Het COC wenst in 2022 telkens de resultaten van de steekproef te ontvangen.

24. Wat de corrigerende maatregelen betreft kan gesteld worden dat de uitvoering ofwel volledig voltooid ofwel zeer ver gevorderd is. De corrigerende maatregelen blijken te zijn uitgevoerd met uitzondering van de biometrische toegangscontrole en het ontbreken van de toestemming van nog één gemeenteraad voor het gebruik van camera's. Voor wat betreft de toegangscontrole is de aanbestedingsprocedure lopende en wordt de gunning geagendeerd voor het politiecollege van 17 september 2021. Voor het ontbrekende gemeenteraadsbesluit zijn besprekingen bezig.

25. Het COC stelt vast dat het consequent invullen van een reden raadpleging in ANG voor de PZ nog onvoldoende is. Uit het initieel rapport bleek eveneens dat het tactisch gebruik van 'ANG-controle' te weinig gekend is. In de steekproeven die de PZ zal uitvoeren moet ook dit item, samen met het invoeren van een 'reden raadpleging', te worden opgenomen. Het COC dient ook op de hoogte gehouden te worden van de resultaten van steekproeven die in deze optiek zullen uitgevoerd worden in 2022.

26. Het COC is genoodzaakt de PZ WVL een verbod voor het cameragebruik op het grondgebied, waarvoor het gemeenteraadsbesluit ontbreekt, op te leggen tot wanneer de PZ kan aantonen over het benodigde gemeenteraadsbesluit te beschikken.

27. Het COC wenst eveneens op de hoogte gehouden te worden van de effectieve datum waarop de biometrische toegang wordt vervangen door een badge-systeem.

28. Het COC wenst tot slot haar waardering te benadrukken voor de onafgebroken medewerking die het van de PZ WVL verkregen heeft en op basis van de vaststellingen kan het COC besluiten dat de PZ WVL *in globo* en onverminderd het hierna volgend dispositief een positief gevolg heeft gegeven aan de opgelegde verzoeken, aanbevelingen en corrigerende maatregelen.

Het Controleorgaan;

verzoekt de politiezone WVL,

Verzoek 1:

Het Controleorgaan in 2022 de resultaten van de steekproef met betrekking tot de naleving van de triptiek en de doorstroming van de ter zake relevante gegevens van de basisgegevensbank(en) naar de ANG over te maken;

Verzoek 2

Het Controleorgaan op de hoogte te stellen bij en van de reële implementatie van het badgesysteem inzake toegangscontrole op het moment van ingebruikname;

Verzoek 3

Het Controleorgaan in 2022 de loggings van de GBO's voor de maand mei 2022 te laten geworden;

Verzoek 4

Het Controleorgaan in 2022 de resultaten van de steekproef met betrekking tot de naleving van de verplichting tot het ingeven van een reden van raadpleging en het tactisch gebruik van 'ANG-controle' te laten geworden;

Gelast de volgende corrigerende maatregelen ten aanzien van de politiezone WVL,

Gelet op artikel 221 § 1 en 247, 4° en 5° WGB,

Corrigerende maatregel 1

Legt de PZ WVL een verbod voor het cameragebruik op, op het grondgebied waarvan het gemeenteraadsbesluit ontbreekt, tot wanneer de PZ kan aantonen over het benodigde gemeenteraadsbesluit te beschikken en dit besluit van zodra beschikbaar over te maken aan het Controleorgaan.

Oordeelt voor het overige dat aan alle andere verzoeken, aanbevelingen en de corrigerende maatregelen 8a, 8b, 8c, 8d en 8^e, zoals opgenomen in het aanvankelijke rapport van 12 januari 2021, ten genoegte van recht werden tegemoet gekomen of werden uitgevoerd.

Aldus beslist door het Controleorgaan op de Politiezone Informatie op 21 september 2021.

Philippe Arnoud
Voorzitter
GET

Frank Schuermans
Lid-raadsheer
GET

Koen Gorissen
Lid-raadsheer
GET

CONTROLEORGaan OP DE POLITIOnELE InFORMATIE
ORGANE DE CONTROLE DE L'InFORMATION POLICIERE

